

TÍZ HAIKU

Végtelen a fény
Egy szikrája életed,
Vele száll tovább.

Gigász tengelyén
Zökken az időóra,
Elmúlt egy eon.

Bíbor napnyugta,
Fénybe röppen egy madár.
Múlik az élted.

Kinyíló égbolt,
Aranyba öltözött fák,
Képük elkísér.

Parányi gyűrű:
Fecske röpte a vízen,
Moccan a világ.

A volt nem tűnik,
Csak a múlt, mi tiéd.
Az emlék te vagy.

Sarjadó bimbó,
Hasztalan, méla szépség,
A termés a cél.

Fézkére vágyik,
Álomra száll a madár,
Alkonyt ír röpte.

Életem neked,
Életed nekem.
Nem féljük, sors, haragod.

Mondtad egyszer rég:
Költővel a zöld körön.
A kör végtelen?!

A felújított Tornyai János Múzeum szeptember elsejei megnyitására olyan kiállítást igyekeztünk szervezni, amely van olyan nagy léptékű, hogy megtöltse a múzeumépület összes kiállítótermét. Azzal is tisztában voltunk, hogy az intézmény saját gyűjteményéből – amely kétszeri költözés után egy ideiglenes raktárban várt arra, hogy visszaköltözhessen – ilyen nagy mennyiségű anyagot nem tudunk kiállítani, hiszen sem az idő, sem a logisztikai lehetőségeink nem voltak erre biztosítottak. Ezért mindenképpen valamilyen „vendég kiállításban” gondolkodtunk.

Szerencsénkre a Kogart Művészeti Alapítvánnyal kiváló szakmai kapcsolatot ápol a múzeum, így sikerült velük megállapodnunk abban, hogy az Alapítvány birtokában lévő Csernus Tibor festményekből és grafikákból szervezünk egy nagyszabású nyitó kiállítást. A kilencvenhárom műből álló tárlatot egyfajta kronológiai rend szerint, de mégis tematikai egységek köré csoportosítva rendezte meg Fertőszögi Péter művészettörténész, a Kogart művészeti vezetője. A Csernus Tibor kiállítás ebben az összeállításban országos premiernek számít, mert ez az anyag – olajfestmények, pasztellképek és grafikák – így még soha nem volt kiállítva. A múzeum tíz kiállítótermét megtöltő műegyüttes a Csernus-i életmű minden jelentősebb korszakát bemutatja – van amelyiket csak egyetlen alkotással, van amelyiket egész sorozatokkal illusztrálva. Igazi csemege az emeleti utolsó terem, mely Csernus párizsi műtermének hangulatát idézi az utolsó, befejezetlen képével, a festőszékével és meghosszabbított nyelű ecseteivel.

Csernus Tibor festő és grafikusművész 1927-ben született a Békés megyei Kondoroson. Apja lakatosként kereste a kenyerét. A fiatal Csernus kezdetben kereskedelmi iskolában tanult. 1943-tól kezdte el az Iparrajziskola grafikai szakát, közben litográfus-tanoncként dolgozott a Posner-nyomdában, amelynek művezetője, Benkő András taníttatta a rajzolás elemeire. 1944-ben beiratkozott az Iparművészeti Iskolába. 1945-ben hadifogságba esett. A háború után az Iparművészeti Iskolában Sárkány Lórántnál folytatta a grafikai szakot. 1946-1953 között a Képzőművészeti Főiskola festő szakára járt, Bernáth Aurél osztályába.

Még a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója, amikor az 1952-ben megrendezett II. Magyar Képzőművésze-

ti Kiállításon kiállított művére, az *Orlay Petrich Soma festi Petőfit* című képére megkapta a Munkácsy-díjat. 1953-tól Derkovits-ösztöndíjas.

A modern francia festészet, a kubizmus foglalkoztatta. Nyaranta a szigligeti művésztelepen dolgozott, Derain hatása alatt festett tájképeket, a kompozíciók foglalkoztatták. 1954-1964 között könyveket illusztrált és plakátokat tervezett. 1957-ben Párizsba utazott, ahol megismerkedett a két világháború közötti francia festészetrel, az automatista kalligráfiával; elsősorban Mathieu és Hantai Simon; a szürrealisták közül Max Ernst és Tanguy voltak rá nagy hatással. 1957-től Párizsban egyfajta természetmisztikus alkotófolyamat foglalkoztatta. Ebben az időben több monotípiát is készített. 1960-tól festi a „természetmisztikus” - szürrealisztikus festményeit. 1963-ban grafikai illusztrációs munkásságáért másodszer is megkapja a Munkácsy-díjat, de ez sem készítette őt arra, hogy beálljon a kor hivatalos művészeti tendenciáit követő művészek közé. Helyzete fokozatosan ellehetetlenedik, s itthon nem rendezhet kiállítást. 1964-ben egy franciaországi kiállítási meghívásnak eleget téve kint úgy dönt, hogy nem tér vissza Magyarországra. Azóta Párizsban élt.

A 70-es években művészetében a hiperrealista ábrázolás felé fordult. Fotografikus vágású, műteremrészleteket, lakótelepeket, csendéleteket ábrázoló festményeinek nem adott címet. A 80-as években Caravaggio stílusában fest többalakos, „ál-akademikus” akt-kompozíciókat; többnyire bibliai jeleneteket, valamint csendéleteket (csirkével, halakkal) és állatképeket (lovakkal, papagájokkal, hatytyúkkal). A 90-es évek legimpozánsabb, nagy méretű, expresszív-realista sorozata a *Szajha útja*, amit William Hogarth metszetsorozata és Georg Christoph Lichtenberg magyarul is megjelent könyve nyomán vitt vászonra. A virtuóz festő stílusáról egyaránt elmondható, hogy a moziplakát-festészet, a szürnaturalizmus, a hiperrealizmus, a neobarokk, sőt még a szocreal hagyománya is felfedezhető benne.

1997-ben Budapesten a Múcsarnokban rendez nagy retrospektív kiállítást, s ennek folyamányaként megkapja a Kosuth-díjat.

Párizsban halt meg 2007. szeptember 7-én.

Nagy Imre

CSERNUS TIBOR: MINÜASZ LÁNYAI
(1990. OLAJ, VÁSZON)
Fotó: KOGART

